

Strategi for sundhedsforskning

Kliniknær forskning til gavn for patienten og borgeren



FFA

Forord

Forskning er afgørende for fortsat udvikling i sundhedsvæsenet. Måltrettet satsning på forskning i forebyggelse, behandling, pleje og rehabilitering skaber grundlag for bedre, mere effektive og mere skånsomme metoder, organisering og behandling – til gavn for borgere og patienter. Derfor er sundhedsforskning et satsningsområde i Region Syddanmark!

Regionsrådet har i hele perioden siden 2007 sat retning for sundhedsforskningen og tilført betydelige midler til området. Retningen er sat gennem de foregående strategier og politikker.

Denne strategi for sundhedsforskning er den tredje i Region Syddanmark. Den afløser Politik for Sundhedsforskning fra 2011.

Der er indtil nu skabt betydelige resultater. Regionen har – med Odense Universitetshospital i spidsen – opbygget et betydeligt imponerende forskningsrenomme, hvor regionens sygehuse nu kan tiltrække dygtige eksperter, fastholde og udbygge specialiserede funktioner og udvikle moderne og attraktive tilbud af høj international kvalitet til borgere og patienter i Region Syddanmark.

Med Strategi for Sundhedsforskning ønsker vi at fortsætte og styrke denne positive udvikling. Vi sætter samtidig nye ambitiøse mål for forskningen i hele regionen.

Rammerne for Strategi for Sundhedsforskning er dels Region Syddanmarks sundhedsvision og dels Region Syddanmarks pejlemærker, hvor vi blandt andet skal spille en aktiv rolle i forskning, innovation og udvikling. Strategien understøtter desuden regionens sundhedsplan, det regionale kvalitetsprogram samt de nationale mål for sundhedsvæsenet.

Strategi for Sundhedsforskning er resultatet af en bred proces med inddragelse af patienter, borgere, politikere, fagfolk og samarbejdspartner på tværs af sektorer, og den lægger således sporene for Sundhedsforskningen i de næste 4-5 år.

FREMSKRIDT I FORSKNINGEN

- ✗ I 2017 publicerede forskerne 1800 forskningsartikler. Det er tre gange flere end i 2007
- ✗ Antallet af forskere er firedoblet i regionens levetid – fra 200 til 800
- ✗ Vi bruger fire gange så mange midler på forskning som i 2007

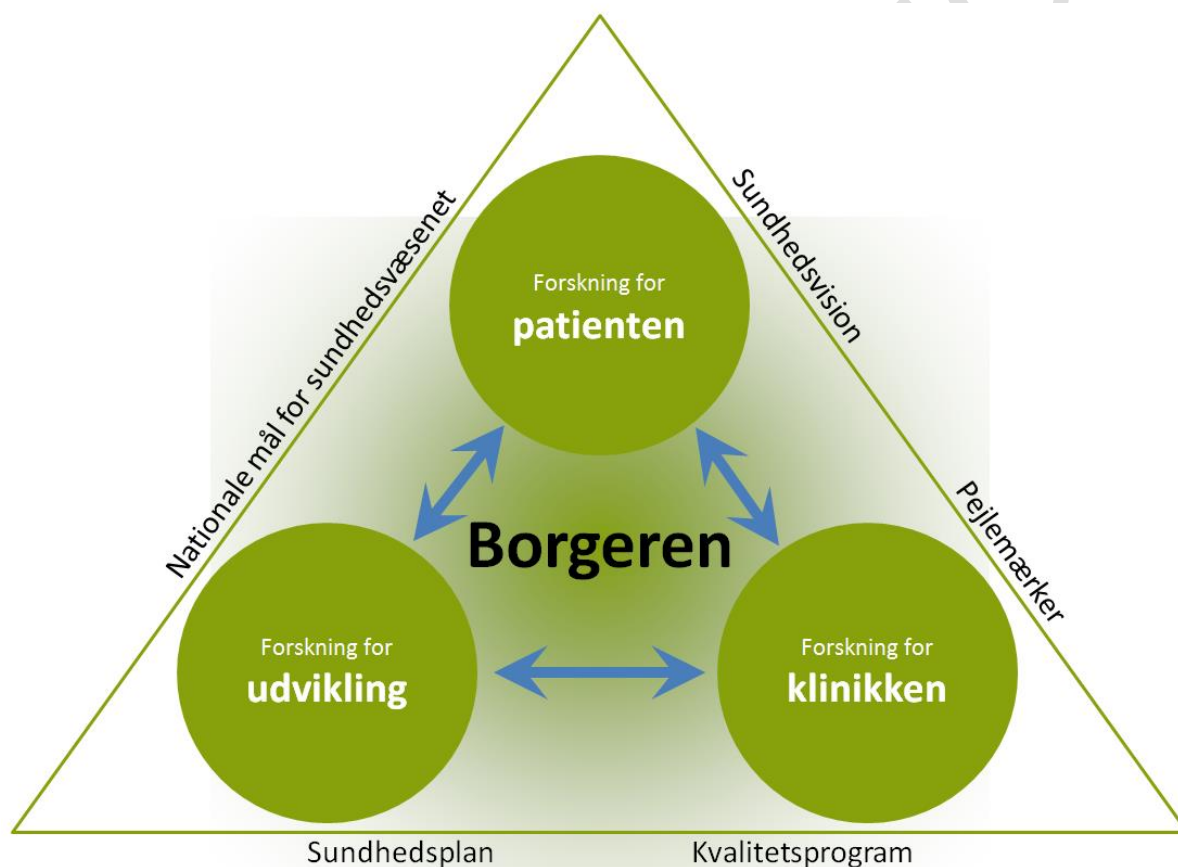


Klinisk forskning til gavn for patienten

Vi forsker for at skabe bedre forebyggelse og patientbehandling. Forskning giver os viden om nye behandlingsmetoder, om bedre organisering og om, hvordan vi bedst inddrager patienterne i egne forløb.

Forskningen er en vigtig del af de ambitioner, som vi har om at gøre det bedste for borgere og patienter. Men forskning er også med til at gøre det mere attraktivt at være klinisk medarbejder i Region Syddanmark. Forskning er med til at styrke og udvikle hele det syddanske sundhedsvæsen.

Vi har tre hovedtemaer i strategien – *forskning for patienten*, *forskning for klinikken* samt *forskning for udvikling af det syddanske sundhedsvæsen* – som vi illustrerer ved, at forskningen foregår med fokus på og involvering af borgeren:



Det er vigtigt, at forskningen foregår så tæt på patienten som muligt for at skabe forskningsresultater, der giver bedre sundhedstilbud for borgerne. Fokus i strategi for sundhedsforskning er primært rettet mod det regionale sundhedsvæsen i Region Syddanmark, men med patienten i centrum er det ønsket, at sundhedsforskningen understøtter god patientbehandling i alle dele af det sammenhængende sundhedsvæsen og samtidig understøtter sammenhængende tilbud til patienter og borgere.

1. Forskning for patienten

Region Syddanmark er borgernes og patienternes region, og forskningen skal understøtte dette gennem inddragelse af borgere og patienter i både tilrettelæggelsen af forskningsindsatsen og i konkrete forskningsprojekter. Derved sikrer vi, at forskningen fokuserer på det, som er vigtigt og skaber værdi for patienterne.

Vi vil sikre at forskningen fokuserer på det, som er vigtigt og skaber værdi for patienterne gennem inddragelse af borgere og patienter i både tilrettelæggelsen af forskningsindsatsen og i konkrete forskningsprojekter.

Forskning for patienten er mere end forskning i behandlingsmetoder. Det handler også om organisering af behandlingstilbud, kommunikation, patient- og pårørenderollen samt lighed i sundhed – emner, der har stor betydning for patientens oplevelse af resultat og tilfredshed.

Region Syddanmark ønsker med denne strategi at styrke og udbrede patientcentreret forskning. Vi har særligt fokus på kommunikation samt patient/pårørendeinddragelse, fordi det er afgørende for god behandling, at sundhedspersonale og patient forstår hinanden – og at patienten involveres i egen behandling.

Mål og Indsatser

- Patientens stemme skal kunne høres i alle rådgivende og besluttende forskningsfora i Region Syddanmark. Derfor skal der være patientrepræsentanter i alle forskningsråd og bedømmelsesudvalg senest ved udgangen af 2020.
- Forskning i kommunikation, patientinddragelse og fælles beslutningstagning skal styrkes. Der skal inden udgangen af 2019 være igangsat konkrete initiativer på dette område
 - Etablering af særskilt pulje med mere fokus på de "bløde" forskningsdiscipliner, herunder sammensætning af bedømmelsesudvalg med relevante kompetencer
 - Målrettede arrangementer om regional videndeling om metoder for patientinddragelse i forskning

2. Forskning for klinikken

Velfungerende og attraktive kliniske miljøer er afgørende for at tiltrække og fastholde de bedste kliniske medarbejdere – og dermed tilbyde den bedste patientbehandling.

En væsentlig del af at være en attraktiv arbejdsplads er, at der er optimale betingelser for faglig udvikling og forskning. Derfor vil vi med forskningsstrategien skabe endnu bedre rammer for klinisk forskning – *kliniknær forskning for klinikken*.

2.1 Stærke forskningsmiljøer

Stærke forskningsmiljøer tiltrækker de bedste forskere og indhenter større eksterne bevillinger til forskning samt er med til at fastholde og øge antallet af specialiserede funktioner på regionens sygehuse. Dette styrker også forskningen bredt i regionen, idet det kan bidrage og inspirere til nye og spirende forskningsmiljøer. Derfor skal vi fastholde og videreudvikle styrkepositionerne for at sikre et solidt udgangspunkt for at udbrede forskningsindsatsen. De bidrager således til videreudviklingen af det syddanske sundhedsvæsen til gavn for borgere og patienter.

Vi har allerede gode erfaringer med stærke forskningsmiljøer med samarbejder på tværs af specialer, sygehusenheder, kommuner og praksissektor. Regionsrådet har allerede afsat betydelige midler til forskningsprojekter på tværs i regionen. Dette fokus styrkes yderligere med denne strategi.

Mål og Indsatser

- Antallet af stærke forskningsmiljøer øges gennem samarbejde på tværs mellem forskningsmiljøer på forskellige afdelinger, sygehuse, kommuner og praksissektor
- Antallet af forskningsaktive på sygehusene øges med 5% årligt
- Antallet af publikationer øges med 5% årligt
- I forbindelse med revision af de regionale forskningspuljer skal krav om forskning på tværs styrkes yderligere
- Sygehusenhederne fremlægger senest ultimo 2019 planer for styrkelse af samarbejdet på tværs mellem specialer og sygehusenheder. OUH har en særlig forpligtelse til at inddrage forskningsmiljøer på de øvrige sygehuse

2.2 Enkelt og attraktivt at forske

I Region Syddanmarks skal det være attraktivt og let at komme i gang med at forske. Regionens forskningsinfrastruktur skal derfor vedligeholdes og udbygges, så rådgivning og hjælp er tilgængelig, sammenhængende og indrettet efter forskernes behov og forventninger.

Adgang til den fælles regionale **forskningsinfrastruktur** skal være ens uanset hvilken enhed, forskeren er ansat på. Lokal forskningsinfrastruktur støtter op om den daglige, løbende forskningsindsats, mens den regionale forskningsinfrastruktur tilbyder specialiseret hjælp på de områder, hvor dette er relevant.

Vi skal tilbyde **karriereveje** inden for forskning, så det bliver attraktivt for personalet at vælge forskningen til. I 2016 ændrede vi puljestrukturen for bedre at understøtte karriereveje for alle forskere. Vi vil følge op på, om disse ændringer har ført til tydelige og attraktive karriereveje for forskning.

God og tydelig **forskningsledelse** er centralt for at udvikle forskningen på de enkelte enheder. Forskningsledelsen skal være tæt koblet til afdelingsledelsen, sygehusledelsen og relevante institutter på SDU.

Sammensætningen af det regionale strategiske forskningsråd skal revideres, så det bedre understøtter sammenhængen mellem forskere og ledelse og samarbejdet med SDU.

Mål og Indsatser

- Det regionale strategiske forskningsråd evaluerer senest i 2020 indsatsen for at skabe bedre karriereveje for forskning
- Forskningsinfrastrukturen skal hurtigst muligt – og senest i 2020 – være styrket yderligere på bl.a. følgende områder:
 - En enkel og entydig platform for forskerstøtte/infrastruktur
 - Lige og bred adgang for alle forskere til litteratur
 - Bistand til statistik og forskningsmetodik
 - Rådgivning og bistand til fundraising
 - Overvejelser sammen med SDU om mulighederne for forskning i forbindelse med etablering af et regionalt datastøttecenter
- Kommissorium for det regionale strategiske forskningsråd opdateres i løbet af 2019, så det understøtter en løbende fornyelse og en bredere repræsentation af forskere, ledelse, relevante institutter og patientrepræsentanter.
- Sygehuse og andre enheder fremlægger senest i 2019 planer for at sikre forskning på alle afdelinger og struktur for forskningsledelse samt dialog med afdelingsledelser

2.3 Finansiering af forskning

Region Syddanmark har, både fra centralt hold og fra sygehusenes side, hen over de seneste 10 år afsat betydelige flere midler til forskning på alle sygehusene og på regionalt niveau. Denne udvikling skal fortsættes de kommende år både lokalt og i fællesskabet.

Region Syddanmark har fortsat en udfordring i forhold til tiltrækning af eksterne forskningsmidler. Det er vi endnu ikke gode nok til. Der skal mere fokus på at tiltrække ekstern finansiering, og målsætningerne skal være ambitiøse. Vi forventer, at forskningsenhederne tiltrækker væsentlig flere eksterne midler i fremtiden – særligt i form af bevillinger fra nationale og internationale fonde og puljer.

Mål og Indsatser

- Sygehusene og øvrige kliniske enheder (bl.a. det præhospitale område) anvender mindst 3% af driftsbudgettet til forskning inden 2029. Senest 2023 har alle rundet 2%.
- Eksterne forskningsmidler udgør mindst 2/3 af alle forskningsmidler på alle kliniske enheder i 2024.
- Der sker en stigning i antallet af ansøgninger til eksterne fonde på mindst 5% om året i de kommende 4 år.

2.4 Monitorering

I Region Syddanmark har vi tradition for at følge udviklingen på forskningsområdet blandt andet via nøgletal for forskningsaktiviteten. Denne tradition skal videreføres og udbygges, så den bedst muligt understøtter implementeringen af de valgte indsatsområdet, og ledelser på alle niveauer får endnu bedre muligheder for at følge udviklingen og vurdere, om vi nærmer os vores strategiske målsætninger.

Monitoreringen skal være enkel, lettilgængelig og udviklet i dialog med brugerne. Indikatorerne skal være velafprøvede og baseres på eksisterende data. Det er centralt for successen af denne strategiske målsætning, at data kan tilvejebringes på detaljeret niveau. Dette afklarer vi i samarbejde med leverandører af data, herunder Syddansk Universitet og regionens sygehuse.

Mål og Indsatser

- Sygehusene og øvrige kliniske enheder (bl.a. det præhospitale område) fremlægger hvert år udviklingsplaner for koncerndirektionen, og udviklingsplanerne monitoreres løbende på dialogmøder to gange årligt mellem koncerndirektion og sygehusledelse/ledelse af enheden
- Mål for forskning skal være tilgængelige sammen med mål for aktivitet, økonomi og kvalitet i regionens ledelsesinformationssystem (SydLIS). Der skal være tale om få og målbare indikatorer

HØRINGSVERSION

3. Forskning for udvikling af det syddanske sundhedsvæsen

Forskningen skal understøtte en evidensbaseret udvikling af patientbehandlingen i hele det syddanske sundhedsvæsen – på tværs af faggrupper, afdelinger, sygehuse, kommuner og praksissektoren. Ambitionen er, at forskningen har fokus på hele patientens forløb – og så tæt på patientens hverdagsliv som muligt.

Vi har på denne baggrund udvalgt fire strategiske indsatsområder, som understøtter målsætningen om forskning for udvikling af hele sundhedsvæsenet:

- Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen
- Samarbejde
- Strategiske forskningsområder
- Implementering af forskningsresultater.

Med udgangspunkt i disse fire indsatsområder vil vi styrke forskningen i Region Syddanmark i de kommende år til gavn for patienten.

3.1 Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Region Syddanmark prioriterer udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Det er et af vores pejlemærker. Der er behov for at forske endnu mere i det nære og sammenhængende sundhedsvæsen for at skabe mere systematisk viden om indsatser og effekter.

Særligt er sektorovergange en udfordring for høj kvalitet i patientbehandlingen. Der er brug for forskning, som fokuserer på organisering og kvalitet i det samlede forløb samt i ledelse og implementering i relation til det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

Der er fortsat særligt behov for ny viden, som kan understøtte kvalitetsudvikling i almen praksis samt drage nytte af de nye organisationsformer, bl.a. klyngedannelse. Det gælder både internt i praksis og på tværs af sektorer. Vi vil i samarbejde med praksissektoren udvikle og koble forskningen i almen medicin med konkrete indsatser, herunder klyngedannelser.

Forskningsunderstøttelse af hele patientens forløb i sundhedsvæsenet inkluderer også de dele af forløbet, som er forankret i kommunerne. Region Syddanmark ønsker derfor at indgå samarbejde med kommunerne om tværsektorielle forskningsprojekter, der understøtter det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

Mål og Indsatser

- Hvert sygehus tager initiativ til eller indgår i mindst 2 større tværsektorielle forskningsprojekter i samarbejde med både kommuner og praksissektor (gerne via klynger) inden 2020

3.2 Samarbejde

Samarbejde sikrer, at kompetencerne i eksisterende, stærke forskningsmiljøer er med til at løfte forskningsindsatsen bredt i regionen til fordel for hele regionens borgere.

Vi vil fremover styrke de forskningsmiljøer og projekter, der baserer sig på bredt samarbejde. Det gør vi ved at målrette de forskningsmidler, der er i Region Syddanmarks forskningspuljer, til samarbejdsprojekter.

Det stærke samarbejde med Syddansk Universitet er helt grundlæggende for at udvikle forskningen i Region Syddanmark. Projekteringen af Nyt OUH i sammenhæng med Nyt SUND understreger dette tætte samarbejde. Samarbejdet med Syddansk Universitet vil i takt med udviklingen af nye behandlingsformer og metoder blive udbredt til flere fakulteter, men fortsat centrere sig om SUND. Region Syddanmark vil også initiere/styrke samarbejdet med andre videns- og uddannelsesinstitutioner

Region Syddanmark vil styrke samarbejdet med erhvervslivet om udvikling af nye teknologier, behandlingsmetoder og lægemidler til gavn for patienterne. Samarbejdet skal have patienten i fokus og bidrage til udviklingen af sundhedsvæsenet i Region Syddanmark. Region Syddanmark er aktiv part i nationale initiativer, der understøtter og fremmer dette samarbejde, eksempelvis Én Indgang og NEXT.

Mål og Indsatser

- Vi vil revidere samarbejdsaftaler og kommissorier, så de afspejler vores nuværende og fremtidige organisering. Dette gælder f.eks. 'Samarbejdsaftale for ledelsessamarbejde' som er grundlaget for samarbejdet mellem SDU og Region Syddanmark om forskning
- Vi vil revidere Region Syddanmarks forskningspuljer, så de i endnu højere grad understøtter samarbejde på tværs af specialer, sygehusenheder, andre kliniske enheder (bl.a. det præhospitale område), almen praksis og kommuner
- Øge industrifinansieret og –initieret forskning i regionen

3.3 Strategiske forskningsområder

Vores strategi skal sætte retning for sundhedsforskningen i bred forstand i Region Syddanmark. Vi har behov at prioritere særlige strategiske forskningsområder i de kommende år.

Folkesygdomme

Der er en række sygdomme, som nu og i fremtiden vil ramme vores borgere og patienter hyppigt. Vi kalder dem for folkesygdomme. Disse patienter vil samtidig også være en stor del af vores aktivitet i sundhedsvæsenet, ikke mindst i almen praksis hvor patienter med folkesygdomme først og fremmest behandles.

Region Syddanmark vil fokusere på forskning i folkesygdomme, og vi vil bidrage til at udvikle bedre metoder til forebyggelse og behandling af folkesygdomme.

Region Syddanmark ønsker også at sætte fokus på folkesygdommene, fordi flere af disse bidrager til ulighed i sundhed. Region Syddanmark vil herigennem således også styrke forskningsindsatsen i at skabe bedre lighed i sundhed

FOLKESYGDOMME

Hjertekar-sygdomme • Type 2-
diabetes • Osteoporose • Muskel- og
skeletsygdomme •
Overfølsomhedssygdomme • Kronisk
obstruktiv lungesygdom • Cancer •
Psykiske sygdomme

Mål og Indsatser

- Forskning i folkesygdomme og ulighed i sundhed bliver prioriterede områder i regionsrådets

beslutninger om prioritering af forskningsindsatsen i de kommende år, bl.a. i forhold til forskningspuljerne

- Alle sygehuse og relevante kliniske enheder fremlægger mål og indsatser, der understøtter forskning i folkesygdomme i de årlige udviklingsplaner for forskning

Psykisk sygdom og sårbarhed

Mange borgere rammes af mental mistrivsel, psykisk lidelse, stress og psykisk sårbarhed. Det gælder i særdeleshed unge mennesker. Samtidig ved vi, at borgere med psykisk sygdom har en markant lavere forventet levealder end andre borgere. Der er behov for at vi bidrager til at løse disse udfordringer med forskning.

Vi vil derfor styrke forskningen i årsager og behandlingsmuligheder i forhold til mental mistrivsel, psykisk sygdom, sårbarhed og stress. Og vi vil styrke forskning i bedre behandling af psykisk syge patienter med samtidig somatisk sygdom.

Bedre muligheder for psykiatrisk forskning i samarbejde med det øvrige sundhedsvæsen gør desuden psykiatrien til en mere attraktiv arbejdsplads, og det tiltrækker specialiseret og højt kvalificeret sundhedsfagligt personale.

Mål og Indsatser

- Der skal foregå forskning i alle afdelinger i psykiatrisygehuset senest fra 2021
- Øgning i antal publicerede artikler i psykiatriske tidsskrifter med 5 % årligt
- Som led i de årlige udviklingsplaner fremlægger alle fem sygehuse planer for konkrete projekter på tværs af psykiatri og somatik med det formål at styrke behandlingen af psykiatriske patienter i det øvrige sundhedsvæsen

Personlig medicin

Personlig medicin er et af de områder, hvor perspektiverne for udvikling af nye behandlingsmetoder er allerstørst. I Region Syddanmark er udviklingen af personlig medicin derfor et vigtigt fokusområde, hvor forskningen skal bidrage til evidensbaseret af de mange nye muligheder for individualiseret og målrettet behandling. Region Syddanmark skal være en aktiv og målrettet spiller i den nationale satsning indenfor personlig medicin.

Mål og Indsatser

- Region Syddanmark er proaktiv i udviklingen af personlig medicin nationalt og regionalt, og forskningen understøtter dette
- Vi etablerer en arbejdsgruppe, som inden udgangen af 2019 stiller forslag til en regional organisering omkring forskning i personlig medicin i Region Syddanmark

Det præhospitale område

For en væsentlig del af patienterne i det syddanske sundhedsvæsen påbegyndes behandlingen i sundhedsvæsenet via det præhospitale beredskab. Den indsats og behandling, der ydes her, er ofte af stor betydning for patientens videre forløb. Region Syddanmark ønsker derfor at styrke muligheder for sundhedsforskning på det præhospitale område i samarbejde med sygehuse og andre relevante aktører, herunder almen praksis.

Mål og Indsatser

- Den præhospitale organisation fremsætter forslag til styrkelse af forskningen på det præhospitale område senest 2019. Forslaget indeholder mål for forskningen på det præhospitale område, herunder at der igangsættes mindst 2 nye forskningsprojekter om året.
- Øgning i antal af forskere, der beskæftiger sig med præhospitale område
- Øgning i antal publikationer omhandlende det præhospitale område med 5 % årligt
- Det præhospitale område bliver repræsenteret i alle relevante forskningsfora

Effektivitet i forskning: Den Syddanske Forbedringsmodel

Den Syddanske Forbedringsmodel understøtter udviklingen af en forbedringskultur i Region Syddanmark, som i sidste ende kommer patienterne til gode. Forbedringsmodellen vil også kunne bruges på forskningsområdet. Der vil også være behov for forskning i Den Syddanske Forbedringsmodel. Modellen vil medvirke til at sikre effektive forskningsprocesser og effektiv udnyttelse af forskningsressourcerne.

Mål og Indsatser

- Sygehusene afprøver den syddanske forbedringsmodel på relevante forskningsprocesser
- Vi vil afsøge behovet for at forske i forbedringsmetoder

3.4 Implementering af forskningsresultater

Forskningsresultater, der giver ny viden og muliggør bedre patientbehandling, bør hurtigst muligt omsættes i praksis og udbredes til alle relevante enheder i regionen. Dette gælder både regionale, nationale og internationale forskningsresultater. Nye forskningsresultater skal løbende opsamles og omsættes til standarder for det kliniske arbejde og indarbejdes i de anvendte kliniske retningslinjer. Gennem kvalitetsudviklingsarbejdet skal "the knowing-doing gap" reduceres, og de evidensbaserede standarder implementeres i praksis.

Personale, der er forskningsuddannet, er godt rustet til at opfange og omsætte forskningsresultater til praksis, men vi vil også understøtte dette via robuste organisatoriske tiltag. Strategi for Sundhedsforskning skal derfor ses i sammenhæng med Region Syddanmarks kvalitetsprogram og Den Syddanske Forbedringsmodel.

Hurtig og effektiv omsætning af ny viden til ny klinisk adfærd er afhængig af, at forskningsresultaterne er så anvendelsesorienterede som muligt. Derfor bør der i forskningen i Region Syddanmark være fokus på anvendelsesorienteret forskning i hele forskningsprocessen – fra ide til resultat.

Forskere i Region Syddanmark har en forpligtelse til at formidle deres forskning – både til sundhedspersonale og til offentligheden – fordi det medvirker til, at viden omsættes til handling og en større forståelse for nødvendigheden af forskning.

Vi vil fortsat sikre, at forskningsresultater, der har kommercielt potentiale, omsættes til nye behandlingsmetoder til gavn for patienterne. Dette sker i et tæt samarbejde med Syddansk Universitet, som besidder viden og ekspertise til at give forskerne specialiseret og kvalificeret rådgivning og bistand.

Mål og Indsatser

- Vi igangsætter i 2019 en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag til initiativer, som kan

understøtte hurtigere og bredere implementering af forskningsresultater i daglig klinik. Arbejdsgruppen skal bestå af eksperter inden for anvendelsesorienteret forskning, kommunikation og kvalitetsudviklings-/forbedringsmetoder. Erfaringerne med Den Syddanske Forbedringsmodel skal også bringes i spil.

HØRINGSVERSION